

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko; za celo leto 3 krome, za pol in četrť leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računai naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobredošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznamil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 22.

V Ptuju v nedeljo dne 31. maja 1908.

IX. letnik.

Boji v sv. Lenartu v sl. gor.

Brezobzirnost in lažnivost, to sta dva najboljša sredstva za prvaško hujskanje.

V zadnjih dneh smo čitali mnogo člankov v prvaških listih, ki so se pečali z razmerami v sv. Lenartu v slov. gor. Poleg starega grešnika „Slov. Gospodarja“ oglasila se je tudi brezobna klepetulja „Domovina“. Kaj neki je „tintenkulje“ v prvaških uredništvih tako razljutilo? Sr. Lenart, prijazni trg v vinorodnih slovenskih gorah je postal nakrat središče političnega boja, vzporednega po par prvaških dohtarjev in farjev.

Stvar je namreč sledeča: V sv. Lenartu se je našlo par odločnih mož, ki so uvideli potrebo nemške šole. Ti možje so šli iz stališča, da mora človek dandanes nemško znati, ker je nemščina tretji svetovni jezik in ker je trg sv. Lenart komaj uro od nemške meje oddaljen. Šola v sv. Lenartu je popolnoma slovenska; ravno tako poduk v vseh 5 razredih. Sicer je pred nekaterimi leti deželni šolski svet naročil, da naj bodo nčni jezik v 1. in 2. razredu popolnoma slovenski, v 3. razredu na pol slovenski in nemški, v 4. in 5. razredu pa v glavnem nemški. Seveda se prvaški učitelji za to ne brigajo, ker se jim gre edino zato, da bi deca ne znala nemškega. Ti prvaški učitelji so pripravili stvar tako daleč, da celo otroci tržanov ne znajo ali vsaj dobro ne razumejo nemščine. Ljudstvo pa ne razume, zakaj bi svoji deci odrekli pravico do znanja uemščine. Vraga, ako se smejo otroci prvaških advokatov učiti nemščine po nemških šolah, potem smejo to tudi otroci vbogega ljudstva! Iz tega stališča so šli napredni možje v sv. Lenartu in so pričeli delovati za uresničenje prepotrebne nemške šole. Brez vsake posebne agitacije so dobili takoj

podpise starišev 102 otrok za nemško šolo. Stariši čez 100 otrok so se torej brez vailjevanja oglasili, da želijo in zahtevajo nemško šolo. In ta izraz ljudske volje hoče prvaška banda zakriti z gostilniškim povajanjem, z lažmi in z blatenjem najpoštenejših mož.

Posebno piko imajo ti prvaški lažniki na vrlega naprednega župana g. Sedminka. Pravijo, da naj se raje za občinske dolgove nego za nemško šolo briga. To je nesramnost! G. Sedminek je župan od leta 1902, torejskozi 6 let. Ko je bil izvoljen za župana, imela je občina 99% doklad, danes pa jih ima samo 80%. Torej je znižal g. župan z dobrim gospodarstvom doklade v 6 letih za 19%. Občinsko gospodarstvo v sv. Lenartu je naravnost vzorno. Župan nima za ves svoj trud niti vinarja. Vso svojo plačo daje občinskemu tajniku, kateri ne more s svojim malenkostnim plačilom sebe in svojo veliko družino preživeti. Popolnoma zastojni dela župan Sedminek in dela je pač dovolj. Koliko potov ima, koliko truda! V vsakem oziru je župan Sedminek mož, pred katerim smo i pošten nasprotnik klobuk. Iz tega moža psujejo prvaški plačani hujskači. 30 let je že župan Sedminek trgovec v sv. Lenartu in si je vedno pošteno svoj kruh služil. Vsi meščani kakor tudi kmetje celega okraja ga spoštujejo in so mu hvaležni, ker jim je s svojo podjetnostjo mnogo zasluska prinesel. Takemu možu prvaki niso niti vredni čevlje zavezati! In vendar si je predrznil pred par dnevi tamošnji kranjski notar Štupica, ki je šele par mesecev v sv. Lenartu, napadati g. župana zaradi nemške šole. G. župan živa že 30 let zaupanje prebivalstva, — notar pa si tega zaupanja še ni pridobil. Ako se čuje pritožbe kmetov, si notar menda tega zaupanja tudi pridobil ne bo.

Seveda, kadar se gre za prepotrebno uresničenje nemške šole, za katero ne boče občina niti vinarja plačala, takrat se združujejo prvaški klerikalci in liberalci ter psujejo in lažejo v bratovski ljubezni. Kadar se gre pa za popraviljanje prvaške farovža, ki košta ogromne svote denarja, takrat ne protestira nikdo. Seveda, župnik mora imeti novo moderno hišo z ventilacijskimi okni in trg, napredni trg mora plačati. Zato pa leta župnik zdaj okoli in odgovarja ljudi od nemške šole. To je zahvala, da se mu je sezidala nova hiša! Na šolsko poslopje so predrzni prvaški učiteljski nabili vablo za protestni shod proti nemški šoli. Načelnik jim je pustil to seveda doli strgati. Ali ni to predrznost učiteljev? In naprej vpršamo: Kaj pa storita slovenski notar in dr. Gorišek za občino? Pri volilih vlečeta kmete k novo ustanovljeni liberalno-prvaški posojilnici, da napravijo kmetje še več dolga, kakor ga reveži že itak imajo. To pa zato, da gospodje veliko zaslužijo in da zamore prvaški dr. Lešnik mnogo denarja — pe — pošti — pred — pošiljati. To je delo teh gospodov! Prvaki imajo zdaj v sv. Lenartu 2 liberalni in 2 klerikalni posojilnici, torej 4 posojilnic! Tu mora priti do poloma! Tuktajšni deželnosodni svetnik dr. Kronvogel bi za svoje vožnje v Gradec še drugi zlati križec zaslužil. Zvečer, kadar luna ne sije, hodi k svojim prijateljčkom v društveni lokal prvaških liberalcev, da deluje v temi proti naprednjakom. Svetujemo mu, da naj raje pri sodnji več dela, ker je tam zdaj itak samo en adjunkt in je ta z delom preobložen; to bi bilo za Kronvogla bolje, nego da hujska s svojimi bratci proti nemški šoli, v Gradcu pa hoče za Nemca veljati. Pol tedna je Kronvogel v Gradcu, drugi čas pa hoče trgu škot vati, kjerkoli le more.

„Stajerc.“)

Kaj krasna beseda, oj „Stajerc“ si ti, A dvojni pomen pač v tebi tiči.

Kot Stajerc-rojak si pač korenjsk, Katerga spoštuje na svetu le vsak.

In „Stajerc“ kot list je pa velik junak, Ker njega boji klerikalec se vsak.

Mož Stajerc v boju se krepko drži, List „Stajerc“ pa Stajercu hrano deli.

Zatorej mož Stajerc oklen se trdno, Le „Stajerca“, lista, ki vod te lepo.

Veseljje mož Stajerc bo še-le imel, Ko „Stajerc“ list hudo bo lumpe prijel.

List „Stajerc“ bo zmogel storiti le-to, Ak Stajerc mož vsak naročnik mu bo.

V združenih močeh je le zmsga doma, Nazadnjaštva „Stajerc“ noben ne pozna.

Figafaga.

Čuvajte deco opojnih pijač!

V vseh prevzetih pijačah, naj si bo vino, jabolčnica ali pivo in vseh prežganih pijačah n. pr. v žganju, konjaku, likerju se nahaja strup, alkohol, viuski cvet ali špirit imenovan.

Res je, da alkohol, ako se ga uživa v manjši meri, odraslim zdravim ljudem ne škoduje; saj to velja tudi o mnogih drugih strupenih rečeh. Toda otroci so v tem oziru veliko bolj občutljivi.

Professor Dr. Maks Kassowitz na Dunaju in drugi sloviti zdravniki poročajo, da so v mnogih slučajih nevarno oboleli celo taki otroci, ki so opojne pijače uživali v manjši meri, vendar redno in dalje časa.

Seveda zdrav in odrasel človek, ki se zna premagovati, ki le malo in poredko kdaj pije še lahko ostane popolnoma zdrav; s tem pa, da ga vendar kolikor toliko pije, če tudi „po pameti“ vzdržuje tisto nesrečno pivsko navado in pivske šege, ki toliko ljudij storijo nesrečnih.

Okoli 4000 milijonov kron se izda vsako leto v Nemčiji za opojne pijače, to je 7 krat toliko, kakor za javne ljudske šole. Nexci v Avstriji in Nemčiji zapijejo na dan okoli 10 milijonov kron. To so ogromne svote. In kaj ima narod od tega? Na tisoče jih gre za te denarje v prezgodnji grob, ker si s pitjem pokvarijo

zdravje; uničijo se dušno in telesno in si nakopavajo revščino, pomanjkanje in vsakovrstne britkosti.

Zalostne izgledje pijanosti pozna pri nas že vsak otrok; saj najdeš v vsaki vasi gotovo pijanca, ki je svoje imetje pogнал po grlu in navrh zapravlil še zdravje. Zato tudi v taki hiši ni Božjega blagoslova; preklinjajo in pretepaajo se, ljudem dajejo pohujšanje in takorekoč z nogami teptajo svoje človeško dostojanstvo. Pametnega človeka, ki ima še kaj ljubezni do svojega bližnjega, do svojega naroda, mora to globoko v srce boleti in ga napolniti z mržnjo do pivskih razvad, iz katerih izvira toliko gorja. Mnogo ljudi je tudi takih, ki na videz zmerno pijejo, ali vendar s tem postanejo nekako leni in okorni in v najlepših letih, ko bi lahko še mnogo storili za občni blagor izgube veselje do dela. S pijačo gre v izgubo tudi mnogo časa in denarja, ki bi se dal veliko boljše obrniti.

Zategadelj stori oni, ki se popolnoma zdrži opojnih pijač (abstinent), človeštvu veliko dobro; zoper pijančevanje se sploh nikdar ne more storiti preveč.

Otrokom naj se uživanje opojnih pijač kratkomalo prepove; tako, kakor se od njih zahteva resnicoljubnost in poštenost, tako bi se moralo skrbeti za zdržnost ali abstinenco. Odraslim še se prizanese, ako kterikrat meje zmernosti ne

) Iz ljudskih krogov smo dobili te verzje in jih objavimo, ker kažejo priljubljenost, k akor je živa naš list po domovini.